1. Pressemeddelelse

Kan kunsten være med til at sikre fremtidens drikkevand? Prisvindende kunstprojekt er ikke i tvivl

Hvordan skal landskabet oven på vores drikkevand se ud i fremtiden? Det spørgsmål tager Fjorden under jorden fat på. Projektet vinder Bikubenfondens Udstillingspris Vision 2026 og får 4 mio. kr. til over fire år at udvikle levende grundvandsparker, hvor kunst, rent drikkevand, mere natur og offentlig adgang går hånd i hånd.

Rent drikkevand er noget, de fleste af os tager for givet. Vi åbner hanen, og vandet kommer ud.

Men under os ligger en naturressource, som er kommet højt på den politiske dagsorden. Regeringen vil beskytte de sårbare grundvandsdannende områder mod sprøjtemidler. Det rejser samtidig et spørgsmål om, hvad der skal ske med landskabet ovenpå.

Det spørgsmål vil foreningen Skovgro undersøge med kunstprojektet Fjorden under jorden, som vinder Bikubenfondens Udstillingspris Vision 2026 og 4 mio. kr. til at føre visionen ud i livet.

Fra landbrugsjord til levende grundvandsparker
Over de næste fire år vil Fjorden under jorden, der er en del af foreningen Skovgro, udvikle levende grundvandsparker, hvor beskyttelse af drikkevandet går hånd i hånd med biodiversitet, skov, naturlige vandforhold og offentlig adgang.

Projektet tager afsæt i landskaber omkring Holbæk, men ambitionen rækker længere. Skovgro arbejder for at udvikle og udbrede grundvandsparker og har allerede åbnet sin første på 67 hektar ved Holbæk.

Her skal udviklingen af fremtidens landskaber ikke kun være en opgave for teknikere og myndigheder. Kunstnere, forskere, borgere, vandværker, kommuner og andre lokale aktører skal være med til at forestille sig og forme dem.

”Rent drikkevand er noget, vi alle er afhængige af, men grundvandet er usynligt for de fleste af os. Med Fjorden under jorden vil vi gøre det nærværende og skabe landskaber, hvor beskyttelse af drikkevandet går hånd i hånd med mere natur og stærke lokale fællesskaber. Kunsten kan være med til at åbne den samtale og gøre flere til en del af forandringen,” siger Lotte Rømer Grove, leder af Skovgro.

Kunsten kan kick-starte den grønne omstilling
Fjorden under jorden bygger på en idé om, at kunsten kan spille en anden rolle i den grønne omstilling end den, vi normalt giver den.

Kunsten skal ikke først komme til, når forandringen er sket, for at fortælle om den. Den skal være med til at skabe den.

Derfor skal kunstnere blandt andet arbejde med landskaberne, udvikle værker og deltage i længerevarende residencies. Projektet vil også skabe læringsforløb og offentlige forsamlinger, hvor kunstnere, borgere, forskere og beslutningstagere mødes om vores forhold til vandet og landskabet.

Det er netop koblingen mellem kunst og konkret samfundsforandring, der er central for projektet. Fjorden under jorden vil bruge kunsten som drivkraft i både landskabelige forandringer og de beslutningsrum, der former dem.

En fjord under vores fødder
Navnet Fjorden under jorden gør samtidig det usynlige grundvand til et billede, vi kan forholde os til.

For billedkunstner og kunstnerisk leder Nis Rømer er kunsten en mulighed for at gøre det, vi normalt ikke kan se, nærværende:

"Under markerne ligger en fjord, vi ikke kan se. Vandet bevæger sig gennem jordens lag, under vores byer og ind i vores liv. Med kunsten vil vi gøre den usynlige fjord nærværende og forestille os fremtidens landskaber, hvor vandet igen får lov til at flyde frit, hvor lydene fra natur og frøer kommer tilbage på landet, og mennesker ikke står udenfor naturen, men midt i den," siger Nis Rømer.

Fire millioner kroner til at føre visionen ud i livet
Med Udstillingsprisen Vision sætter Bikubenfonden fokus på visionære udstillingsidéer, der undersøger, hvilken rolle kunsten kan spille i samfundet.

Med prisen får Fjorden under jorden 4 mio. kr. til at føre visionen ud i livet over fire år.

Projektet skal ikke kun skabe nye kunstværker. Ambitionen er også at skabe fysiske forandringer i landskabet og nye relationer mellem mennesker, vand og natur. På længere sigt arbejder Fjorden under jorden blandt andet for mere offentligt tilgængelig natur, flere vådområder, øget naturtilknytning og flere lærende grundvandsparker.

Pressekontakt Bikuben
Emilie Refsgaard
30484640
ere@bikubenfonden.dk

2. Fakta om Fjorden Under Jorden

Fjorden under jorden er et kunstprojekt og en samfunds- og landskabsvision, der tager afsæt i en af tidens største samfundsudfordringer: beskyttelsen af vores grundvand. Gennem kunst udvikler Fjorden under jorden levende grundvandsparker, hvor rent drikkevand, biodiversitet, skov, naturlig hydrologi og offentlig adgang tænkes sammen med lokale fællesskaber.

Over tre et halvt år samler projektet kunstnere, forskere, borgere, kommuner og vandforsyninger om at udvikle nye landskaber, læringsforløb, residencies, offentlige forsamlinger og kunstværker i og omkring Isefjorden, Roskilde Fjord, Åmosen og Brorfelde på Sjælland.

Prismodtager: af Bikubenfondens Udstillingspris Vision 2026 på 4 mio. kr er Skovgro, som Fjorden under jorden er en del af. Skovgro blev etableret i 2022.

Skovgros første grundvandspark: Vallestrup Levende Grundvandspark på 67 hektar ved Holbæk åbnede i marts 2026

Projektperiode for Fjorden under jorden: tre et halvt år

Kunstnerisk ledelse: Billedkunstnerne Pia Rönicke, Kaspar Bonnén og Nis Rømer (forperson for Fjorden under jorden) samt arkitekt Amalie Tilma. Hovedkurator er Line Kjær, og projektleder er Helen Nishijo.

Om Skovgro
Skovgro er en forening, der siden 2022 har arbejdet med at omdanne landbrugsjord til natur i samarbejde med vandværker og forsyningsselskaber, jordejere, kommuner og borgere. Foreningen opkøber landbrugsjord og udvikler natur i områder med drikkevandsinteresser, med afsæt i kunstnerisk tænkning der forener landskab, biodiversitet og hydrologi med samskabelse og offentlig adgang. Skovgro er blandt meget få foreninger forhåndsgodkendt til opkøb af landbrugsjord. Kunst- og vidensproduktion er en integreret del af foreningens formål. Skovgro ledes af forperson Lotte Rømer Grove. Læs mere på skovgro.dk

Kernepartnere
Fjorden under jorden er organiseret omkring fem "aktører" – Skoven, Fjorden, Mosen, Observatoriet og Parlamentet. Hver aktør har en kernepartner og en række samarbejdspartnere fra forskning, forvaltning og civilsamfund. Hos alle aktører er vandet i centrum.

Skoven
Kernepartner er Skovgro, ved forperson Lotte Rømer Grove. Her udvikles og testes kunstneriske visioner for de kommende grundvandsparker. Sammen med kunstnere og naturvejledere udvikles nye undervisningsformer. En tværfaglig tænketank med kunstnere, landskabsarkitekter, lokale og fagfolk udvikler nye helhedsorienterede idéer til fremtidens våde landskaber.

Fjorden
Kernepartner er Kystliv, ved leder og bådbygger Ture Møller. Billedkunstner Nis Rømer arbejder med Isefjordens økologiske tilstand og fjordens historie og relationer til mennesker, i samarbejde med bl.a. Havhøst og Ung Holbæk om læringsprogrammet "Fjorden er vores Campus".

Mosen
Kernepartner er Naturpark Åmosen, ved co-direktør Lena Thulstrup Andreassen. Billedkunstner Pia Rönicke gennemfører her et længerevarende kunstnerisk arbejde om moser med afsæt i naturparkens område.

Observatoriet
Kernepartner er Observatoriet i Brorfelde, ved leder Bjarke Svendsen. Med sine observatorier og sin ikoniske arkitektur af Kaj Gottlob er Brorfelde et mytisk sted i landskabet, hvor forskere tidligere boede og kiggede ud i universet. Her genåbnes stedet som et rum for observation og spekulation – hvor blikket både rettes ud mod rummet og ned i jordens geologi og hydrologi.

Parlamentet
Kernepartner er Holbæk Kommune. Fjorden under jorden inddrager løbende syv andre sjællandske kommuner (Odsherred, Lejre, Roskilde, Sorø, Kalundborg, Frederikssund og Halsnæs). Der afholdes parlamentssamlinger i byrådssale rundt om Isefjorden, Roskilde Fjord

og mosen, hvor kunst, forskning og politik mødes om vandets fremtid.

Herudover samarbejder projektet bredt med bl.a. FORS og andre vandforsyninger, Dansk Økojord, samt forskere fra DTU, KU, RUC og SDU.

Folkene bag

Nis Rømer, kunstnerisk leder, billedkunstner
Nis Rømer er billedkunstner, kurator og underviser. Han er medstifter af Skovgro, hvor han bl.a. arbejder med videns- og kunstprogrammet. Han har undervist på kunstakademier i ind- og udland, ved Skov & Landskab på Københavns Universitet og på Kunsthøjskolen i Holbæk. Nis er medlem af Unescos nationalkommission med fokus på Geoparker og læring. Han bor og arbejder i Holbæk.

Pia Rönicke, billedkunstner
Pia Rönicke er uddannet på Det Kgl. Danske Kunstakademi (1995-2001) og Calarts (1999-2001). Hun har undervist som lektor ved Det Kgl. Danske Kunstakademi fra 2007 til 2015. I sine seneste værker følger hun skovenes tidsligheder og planters migration. Hendes kunstneriske praksis spænder over film, tryk, skulpturer og tekst, der tilsammen danner fortællinger. Hun har udstillet både i Danmark og internationalt. I 2026 modtog hun Carl Nielsen og Anne Marie Carl-Nielsens Hæderslegat.

Kaspar Bonnén, billedkunstner
Kaspar Bonnén er uddannet fra Det Kongelige Danske Kunstakademi. Han arbejder på tværs af maleri, digtsamlinger, installationer og tekstbaserede værker med afsæt i menneskets fysiske og sociale rum. Han modtog Eckersbergs Medalje i 2008 og er repræsenteret på bl.a. Statens Museum for Kunst, ARKEN og ARoS.

Amalie Tilma, arkitekt
Amalie Tilma er arkitekt, planlægger og praktisk naturforvalter. Hendes arbejde handler om at genfinde forbindelser mellem kultur og natur, gennem håndværk og kunsteriske praksisser. Med erfaring inden for naturpleje arbejder hun med traditionelle og skånsomme metoder, herunder hyrdning. Hun er særligt optaget af, hvordan natur og kultur gensidigt har formet hinanden gennem tid, og hvordan landskaber, fortællinger og traditionelle praksisser kan åbne for en anden forståelse af vores relation til landskabet.

Line Kjær, hovedkurator
Line Kjær er kunsthistoriker og kurator. Hun var kunstnerisk leder og direktør for Munkeruphus fra 2016 til 2024. Tidligere ansat på kunsthallerne Overgaden og Sophienholm. Medstifter af kuratorfællesskabet Kontoret for undergrundsanliggender, Astrid Noacks Atelier og Umage.nu. Arbejder i dag som selvstændig kurator, ofte i arkiv- og reseachbaserede projekter i mødet mellem samtidskunst, natur og kulturhistorie.

Helen Nishijo Andersen, projektleder og co-kurator
Helen Nishijo Andersen er selvstændig kurator og medstifter af de kuratoriske platforme Bluestockings og ZTAS. Hun arbejder med kunstens sociale og transformative potentiale og med, hvordan kunst kan skabe nye forbindelser mellem mennesker, steder og viden. Hendes

praksis udfolder sig ofte i selvorganiserede og tværfaglige sammenhænge, med fokus på bæredygtige arbejdsformer og repræsentation.

Lotte Rømer Grove, forperson i Skovgro
Lotte Rømer Grove er forperson, medstifter og daglig leder af Skovgro. Hun er cand.scient.adm. fra RUC og har senest arbejdet som strategisk konsulent med fokus på innovation og samarbejde på tværs af sektorer om samfundets store udfordringer. Lotte er optaget af at skabe rum, hvor man sammen kan gøre en grøn forskel.

Titlen "Fjorden under jorden" er fra forskningsartiklen af samme navn (2023) af Nina Toudal Jessen og Signe Skjoldborg Brieghel og er brugt med forfatternes tilladelse.

3. Kontakt

Nis Rømer, Kunstnerisk leder af Fjorden under jorden og billedkunstner, nisroemer@gmail.com tlf. 22170730

Lotte Rømer Grove, Forperson i Skovgro, info@skovgro.dk , tlf. 60705765